

VERENIGING TOT BEHOUD VAN HET LINGELANDSCHAP

Postbus 131, 4190 CC Geldermalsen

E-mail: contact@lingelandschap.nl

Website: www.lingelandschap.nl

IBAN: NL33 RABO 0313 1332 12

Raad van State
Afdeling Bestuursrechtspraak
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Deil, 31 maart 2022

Betreft: beroep bestemmingsplan Buitengebied 2022

Geachte voorzitter,

Bestreden besluit

Hierbij stelt de Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap (hierna: VBL) beroep in tegen het besluit van de gemeenteraad van West Betuwe van 21 december 2021 dat op 23 februari 2022 is gepubliceerd en waarbij het bestemmingsplan "Buitengebied 2018" (lees: Buitengebied 2022) gewijzigd is vastgesteld (bijlage 1).

Ontvankelijkheid

VBL beschermt kort gezegd de cultuurhistorische, landschappelijke, natuur- en milieuwaarden van het Lingelandschap (zie <https://lingelandschap.nl/statuten/>). Daarmee behartigt VBL een collectief belang dat rechtstreeks bij het bestreden besluit dat het Lingelandschap gedeeltelijk beslaat, is betrokken en is zij belanghebbende. VBL heeft tijdens de uniforme openbare voorbereidingsprocedure een zienswijze ingediend over de ontwerpplanregeling voor de uiterwaarden van de Linge. Deze zienswijze moet als herhaald en hier ingelast worden beschouwd (bijlage 2). Het beroepschrift gaat wederom met name over de uiterwaarden, maar is nu ook breder gericht tegen het hele bestemmingsplan (ECLI:NL:RVS:2021:786). Het bestemmingsplan Buitengebied 2018 beslaat meer dan alleen de uiterwaarden aan weerszijden van de Linge. Het betreft ook het overige buitengebied, dat voor 95% in de Nationale Landschappen Rivierengebied en Nieuwe Hollandse Waterlinie, en in de Groene Ontwikkelingszone Tielerwaard gelegen is. Ook hier gelden dwingend kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen waaraan in Buitengebied 2018 niet is voldaan.

Beroepsgronden

Strijd met Omgevingsverordening Gelderland

Het bestemmingsplan bevat met artikel 4.1, aanhef en onder a, sub 6, artikel 4.2, aanhef en onder c, en artikel 4.6.3 van de planregels een te ruime mogelijkheid voor nieuwe boomgaarden in de uiterwaarden en teeltondersteunende voorzieningen (hierna: TOV) bij (bestaande en nieuwe) boomgaarden. Dit is in strijd met de artikelen 2.7.1.1., 2.7.2.1 en 2.7.4.2 van de Omgevingsverordening Gelderland (versie 24 september 2014 NL.IMRO.9925.PVOmgvverordening-vst1). Grotendeels vallen de uiterwaarden in het Nationaal Landschap Rivierengebied (deelgebieden 44:Regulieren, 45:Buren-Linge, 56:Maurik-Beusichem-Tricht) en Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie. Voor zover de uiterwaarden van de Linge niet vallen in de twee genoemde Nationale Landschappen vallen zij in het Landschap 62:Tielerwaard, dat is bestempeld als Groene Ontwikkelingszone. De uiterwaarden van de Linge vallen daarmee onder de beschermingsregimes van het Gelders Natuur Netwerk, Groene Ontwikkelingszones en Nationaal Landschap en zijn in het bestemmingsplan met behulp van gebiedsaanduidingen ook als zodanig aangewezen.

Voor deze beschermingsregimes geldt als basisbeginsel dat 'nieuwe ontwikkelingen in het betreffende gebied alleen mogelijk zijn op voorwaarde dat de nieuwe ontwikkeling in overeenstemming is de *kernkwaliteiten* van het betreffende gebieden/of dat zij bijdragen aan versterking van de *ontwikkelingsdoelen* in het betreffende gebied'. Voor de exacte formulering verwijzen wij naar de genoemde artikelen uit de Omgevingsverordening. Elk nieuw bestemmingsplan dient een borging te bevatten dat de Gelderse kernkwaliteiten van het gebied worden gehandhaafd en -indien aangegeven- worden versterkt. Het nieuwe bestemmingsplan dient tevens de wijze - en de financiering van die versterking te bevatten. Het toestaan van TOV in de uiterwaarden is in strijd met voormelde artikelen uit de Omgevingsverordening, omdat niet is gemotiveerd laat staan planologisch is verankerd dat de kernkwaliteiten van de uiterwaarden door TOV worden versterkt dan wel niet worden aangetast. De kernkwaliteiten van de uiterwaarden zijn o.a. ecologische verbindingzone, nat grasland, moerasland, etc, maar ook aardkundige waarden. Wat betreft de eerstgenoemde kernkwaliteit is VBL van mening dat intensieve fruitteelt met behulp van TOV, gebruik van gewasbescherming en beregening *niet* kan bijdragen aan een reële ecologische verbindingzone en deze juist hindert. Met het oog op laatstgenoemde kernkwaliteit had in het bestemmingsplan t.b.v. de uiterwaarden een aanlegvergunningstelsel opgenomen moeten worden. Het roeren van de gronden t.b.v. de aanleg van TOV, maar ook het ingraven van fruitbomen en beregeningsinstrumenten hebben immers

geomorfologische verstoring tot gevolg (reliëf, aardlagen) en hebben ook gevolgen voor de waterhuishouding en bodemkwaliteit. De VBL meent zelfs dat er in de uiterwaarden geen enkele aanlegvergunning verleend zou kunnen worden. VBL benadrukt dat niet alleen de binnenplanse afwijkingsbevoegdheid in strijd is met de Omgevingsverordening, maar ook de artikelen 4.1, aanhef en onder a, sub 6, artikel 4.2, aanhef en onder c, die meer mogelijkheden voor TOV toestaan bij bestaande boomgaarden in uiterwaarden dan onder het voorheen geldende bestemmingsplan het geval was.

NB. per 1 februari 2022-gepubliceerd per 18 maart 2022- is een geconsolideerde versie van de Provinciale Omgevingsverordening Gelderland gepubliceerd, de inhoud van de diverse bepalingen m.b.t. natuur en landschap zijn nagenoeg gelijk gebleven, echter de bepalingen zijn wel anders genummerd en gesorteerd).

<https://www.ruimtelijkeplannen.nl/viewer/view?planidn=NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc09>

Strijd met gemeentelijk beleid

Artikel 4.1, aanhef en onder a, sub 6, artikel 4.2, aanhef en onder c, en artikel 4.6.3 van de planregels zijn ook in strijd met gemeentelijk beleid. In het Landschapsontwikkelingsplan 2008 is de geomorfologische kaart van de Linge- uiterwaarden op blz 15 weergegeven. De uiterwaarden hebben een hoge tot zeer hoge geomorfologische waarde. Ook het gemeentelijk beleid vereist daarom dat in het bestemmingsplan een aanlegvergunningstelsel wordt opgenomen voor de uiterwaarden. In het Landschapsontwikkelingsplan van 2022 staat verder dat uiterwaarden werden en worden benut als weidegrond (de stroomruggen daarentegen voor akkerbouw en fruitteelt). Dit is een cultuurhistorische waarde. Vanuit gemeentelijk beleid is het gebruik van de uiterwaarden voor boomgaarden dus niet voor de hand liggend, maar zou qua toegestaan agrarisch gebruik eerder gedacht moeten worden aan begrazing door schapen. Niet valt in te zien waarom gelet op het gemeentelijk beleid met de vaststelling van het plan zoveel meer mogelijkheden voor fruitteelt in de uiterwaarden worden geboden ten opzichte van het voorheen geldende bestemmingsplan. In het LOP 2008 wordt bovendien gesproken van een mozaïek van functies in de uiterwaard (blz.78), en van verplichte 'doorkijkjes op de Linge' (blz 85). Dit wordt doorkruist door de te ruime planregeling voor TOV bij bestaande en nieuwe boomgaarden in de uiterwaarden en de te ruime planregeling voor het toestaan van nieuwe boomgaarden in de uiterwaarden. TOV in de uiterwaarden -zelfs als zij zijn 'verlaagd' tot max. 6,5 meter belemmeren de

landschapskwaliteit van de uiterwaarden van de Linge. Zij zijn strijdig met het gewenste vrije uitzicht vanaf de dijk naar de Linge (LOP 2008 blz. 85) en maken de recreatieve waarde van de Linge en haar uiterwaarden 'waardeloos'. TOV's mogen met plastic afgeschermd staan van april tot november- precies het recreatie seizoen voor vaarders op de Linge en fietsers op de dijken. Bovendien mogen de buizenconstructies die de plastic afdekking van de fruitbomen van april tot november ondersteunen, van november tot april gewoon blijven staan mits de -horizontale- plastic afdekking maar is weggehaald. Dus ook in de winter is het landschap in de uiterwaarden van de Linge ernstig verstoord. Vanaf de dijk zijn doorzichten naar de Linge door de 6,5 meter hoge buisconstructies met plastic afgedekt onmogelijk geworden.

In de Nota Erfgoedbeleid 2021 van de gemeente West Betuwe staat dat de gemeente landschap moet beschermen conform de instructieregels in de Omgevingsverordening Gelderland (blz 17). Ook het gemeentelijk beleid benadrukt daarmee nog eens de gebondenheid van de gemeente aan de Omgevingsverordening.

Afwijkingsvoorwaarden binnenplanse afwijkingsbevoegdheid

De afwijkingsvoorwaarden van de binnenplanse afwijkingsbevoegdheid in art. 4.6.3 van de planregels zijn niet streng genoeg en zijn in strijd met de rechtszekerheid of te betrachten zorgvuldigheid vastgesteld.

De eerste voorwaarde staat per bedrijf 5 ha toe aan nieuwe boomgaarden in de uiterwaarden. Dit is een te groot oppervlak. Een serieuze afweging van de genoemde landschappelijke kwaliteiten (mozaïek van functies, geomorfologische belangen en gewenste doorkijkjes naar de Linge) zal altijd leiden tot een veel kleiner perceel dan 5 ha (i.c. 0,5 ha, zoals in het 'oude' bestemmingsplan buitengebied Geldermalsen het geval was). Bovendien maakt de afwijkingsvoorwaarde mogelijk dat een aaneengesloten stuk uiterwaard van meer dan 5 ha wordt gebruikt voor fruitteelt indien meerdere bedrijven gebruik maken van de afwijkingsbevoegdheid. Een 'mozaïek van functies in de uiterwaarden' vereist een kleiner maximum oppervlak dan 5 ha en vereist een verbod op direct op elkaar aansluitende percelen waar aanleg van boomgaarden wordt gewenst. Dit type kwetsbaar landschap verdraagt geen aaneengesloten boomgaard van 5 ha én geen aaneengesloten percelen boomgaard. Deze eerste afwijkingsvoorwaarde maakt de planregels ook innerlijk tegenstrijdig. In art. 4.1 is immers opgenomen dat onder het doel behoud, bescherming, ontwikkeling en/of herstel van de landschappelijke en natuurwaarden de instandhouding wordt begrepen van de gevarieerde invulling van de uiterwaarden

en de zichtlijnen naar de uiterwaarden. Grootschalige nieuwe boomgaarden in de uiterwaarden zijn hiermee in strijd.

De tweede afwijkingsvoorwaarde lijkt geknipt en geplakt te zijn uit andere afwijkingsbevoegdheden in het plan (zie bijvoorbeeld artikelen 3.6.2, 4.6.2, 36.12.2) en biedt geen toereikend kader voor b&w om voorkomende aanvragen voor nieuwe boomgaarden in de uiterwaarden aan te toetsen. Waar het bij de uiterwaarden om gaat, zijn de kernkwaliteiten van de uiterwaarden zélf, niet om de natuur- en landschapswaarden van naburige percelen.

De zone van 10 meter in de derde afwijkingsvoorwaarde is willekeurig gekozen en is onvoldoende om de kernkwaliteit *ecologische verbindingzone* te beschermen. Dat zou zelfs nauwelijks kunnen indien de afstand t.o.v. de Linge tenminste 25 meter zou bedragen. Deze argumentatie ontbeert enig begrip van de kernkwaliteit ecologische verbindingzone. Ook zichtlijnen op de uiterwaarden worden nog steeds verstoord met een zone van 10 m (zowel de kijkrichting vanaf de Linge op de uiterwaarden als de kijkrichting vanaf het land op de uiterwaarden).

Gevoelige functies voor gewasbeschermingsmiddelen en uitvoerbaarheid

In artikel 1.30 van de planregels zijn gronden en percelen waar geregeld en gedurende langere perioden mensen kunnen verblijven zoals (bedrijfs)woningen, tuinen, scholen, zorgfuncties en kampeerterreinen gedefinieerd als gevoelige functies voor gewasbeschermingsmiddelen. In de planregels is bepaald dat er een spuitvrije zone van 50 meter moet worden gehanteerd tot dergelijke gevoelige functies. VBL betoogt dat de uiterwaarden en de Linge zelf ten onrechte niet tevens als gevoelige functie zijn aangemerkt in deze begripsbepaling. Terwijl de kernkwaliteiten (denk aan ecologische verbindingzone) dit wel rechtvaardigen. De spuitvrije zone van 50 meter zou derhalve ook moeten gelden voor de uiterwaarden en de Linge. Bovendien zijn er milieuvoorschriften die toepassing van gewasbeschermingsmiddelen in de uiterwaarden (vanwege uitspoeling naar de Linge) vrijwel onmogelijk maken. Daarmee is het bestemmingsplan in zoverre ook niet uitvoerbaar.

MER

Het bestemmingsplan had ook getoetst moeten worden aan de Wet Natuurbescherming. Vooraf moet duidelijk zijn of de ontwikkelingen die worden toegestaan geen gevolgen kunnen hebben voor Natura2000 gebieden (De uitgevoerde MER gaat wel in op stikstof en op de externe werking van bestrijdingsmiddelen maar niet op de effecten voor beschermde soorten die hier vaste verblijf- of rust-, broed-/voortplantingsplaatsen hebben. Zoals diverse soorten

vogels, vleermuizen - de Linge is een vaste vliegroute voor vleermuizen- en ook kleine marterachtigen.)

Aanlegvergunning

In de beroepsgronden over de Omgevingsverordening en gemeentelijk beleid kwam het al aan de orde, maar VBL noemt hier nog een keer als aparte beroepsgrond expliciet dat het bestemmingsplan ten onrechte geen aanlegvergunningstelsel bevat voor de uiterwaarden. Bodemroering, ingraven van fruitbomen, het plaatsen van TOV's (6,5 m. hoog), exploitatie middels beregening en gewasbescherming heeft in de eenheid 'Linge en uiterwaard' externe werking. Dit kan niet zonder het principe van een aanlegvergunning. De VBL meent zelfs dat er in dit opzicht geen enkele aanlegvergunning in het kwetsbare landschap en met het risico van uitspoeling naar de Linge, mogelijk zou zijn.

Tot slot

VBL verzoekt u het besluit voor zover door VBL bestreden te vernietigen en ofwel zelf in de zaak te voorzien ofwel de gemeente door middel van een bestuurlijke lus op te dragen de geconstateerde gebreken in het bestemmingsplan te herstellen. Ook verzoekt VBL u de gemeente te veroordelen in de proceskosten.

Was getekend namens het bestuur van Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap

Voorzitter Pieter van Veen

Secretaris Vera van Loon

Voor deze bij volmacht

Getekend door de secretaris

Vera van Loon